

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 506/2011-60

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. apríla 2012 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka o sťažnosti spoločnosti J., S., zastúpenej advokátom JUDr. V. I., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obo 55/2010 z 26. mája 2011 v časti, ktorou potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010 takto

r o z h o d o l :

Základné právo spoločnosti J. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. 3 Obo 55/2010 z 26. mája 2011 v časti, ktorou potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010, p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 506/2011-34 z 22. novembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti J. (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obo 55/2010 z 26. mája 2011 v časti, ktorou potvrdil rozsudok Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Ústavný súd zároveň uvedeným uznesením č. k. III. ÚS 506/2011-34 z 22. novembra 2011 pozastavil vykonateľnosť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že krajský súd v právnej veci sťažovateľky ako žalovanej rozhodol rozsudkom sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010 tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť istinu 70 800 USD spolu s príslušenstvom.

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom sp. zn. 3 Obo 55/2010 z 26. mája 2011 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa týkajúci sa istiny 70 800 USD potvrdil ako vecne správny a v časti príslušenstva (úrok z omeškania vo výške 18 %, pozn.) zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu uviedla, že spolu so spoločnosťou S., s. r. o. (ďalej len „žalobca“), uzavrela kúpnopredajnú zmluvu 23. mája 1996 (ďalej len „zmluva“), ktorej predmetom bol záväzok sťažovateľky odobrať 15 sád hydraulického systému stabilizácie T – 72 za kúpnu cenu v sume 265 500 USD. Žalobca namiesto 15 sád dodal len 4 sady predmetného tovaru, a to 24. júla 1996, viac ako mesiac po zmluvne dohodnutom termíne dodania konečnému odberateľovi indickému zákazníkovi sťažovateľa (identifikovaného v zmluve, pozn.). Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že *„konečný odberateľ tovaru dodaného žalobcom opakovane vytkol u sťažovateľa podstatné vady dodaného tovaru. Sťažovateľ oznámenie o vadách tovaru preposlal žalobcovi ako reklamáciu faxom a zároveň vybavenie reklamácie opakovane telefonicky urgoval. Žalobca na uvedené oznámenia a urgencie sťažovateľa vôbec nereagoval, reklamované vady neodstránil, ani dodaný tovar nevymenil, v dôsledku čoho sťažovateľ od kúpnej zmluvy odstúpil bez zaplatenia kúpnej ceny za žalobcom dodaný tovar.“*

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdila, že k porušeniu jej označených práv na *„súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie došlo predovšetkým tým, že Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí (napádanom Rozsudku NS SR) žiadnym spôsobom nereagoval na podstatné argumenty sťažovateľa, ktoré boli rozhodujúce pre riadne posúdenie predmetu sporu, v dôsledku čoho je Rozsudok NS SR neodôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny“*.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd 1. decembra 2011 vyzval predsedu najvyššieho súdu na vyjadrenie k vecnej stránke prijatej sťažnosti, zaslanie súdneho spisu a na oznámenie, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Zberný spis a vyjadrenie najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 3. januára 2012. Predseda najvyššieho súdu v ňom zhodnotil námietky uvedené sťažovateľkou v sťažnosti ako nedôvodné, keďže *„preskúmaním rozsudku najvyššieho súdu napadnutého ústavnou sťažnosťou, dospel tunajší súd k záveru, že jeho odôvodnenie zodpovedá zákonnému vymedzeniu odôvodnenia rozsudku v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. Predmetné ustanovenie sa v plnej miere uplatňuje aj v odvolacom konaní s tým, že úlohou*

odvolacieho súdu nie je v odôvodnení svojho rozhodnutia odpovedať na každú námietku alebo argument vznesený v opravnom prostriedku, ale len na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, čo sa v predmetnom prípade aj stalo. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že odvolací súd sa náležite vysporiadal s podstatou odvolania sťažovateľky týkajúcej sa otázky preukázania riadnej a včasnej reklamácie dodaného tovaru a v tejto súvislosti posúdenia otázky platnosti odstúpenia od zmluvy v zmysle príslušných ustanovení Obchodného zákonníka.“.

V závere vyjadrenia predseda najvyššieho súdu vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky podaním doručeným ústavnému súdu 12. januára 2012 vyjadril súhlas s upustením od pojednávania o prijatej sťažnosti a zároveň zotrval na „*podanej sťažnosti*“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy) (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu

môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci, a preto z týchto hľadísk posudzoval ústavný súd aj sťažovateľkou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti tvrdila, že k porušeniu jej označených práv došlo tým, že najvyšší súd „*nereagoval na podstatné argumenty sťažovateľky*“ a v dôsledku toho je napadnutý rozsudok najvyššieho súdu „*neodôvodnený, nepreskúmateľný a arbitrárny*“.

Ústavný súd v súvislosti s preskúmaním dôvodnosti námietok sťažovateľky si listom zo 16. januára 2012 vyžiadal súdny spis krajského súdu sp. zn. 28 Cb 65/2000, ktorý mu bol doručený 14. marca 2012.

Z predloženého súdneho spisu krajského súdu sp. zn. 28 Cb 65/2000 vyplýva, že sťažovateľka v konaní pred všeobecným súdom tvrdila (a toto tvrdenie uviedla aj v sťažnosti), že vady riadne a včas vytkla u žalobcu. Uvedené sťažovateľka v konaní pred všeobecným súdom preukazovala kópiami faxových správ z 9. augusta 1996 (č. l. 171) a z 12. augusta 1996 (č. l. 205) zaslaných žalobcovi. Z kópie faxovej správy z 9. augusta 1996 je však zrejmé, že táto správa bola vytvorená konečným zákazníkom sťažovateľky a bola preposlaná prostredníctvom faxu dcérskou spoločnosťou sťažovateľky, t. j. J., s. r. o., teda nie sťažovateľkou. Sťažovateľka ďalej prostredníctvom faxu zaslala žalobcovi správu z 12. februára 1997 (č. l. 175), ktorou žalobcu informovala o nedostatkoch dodávky tovaru, čo sa týka množstva a kvality. Zároveň tým informovala žalobcu, že dodávka bola odmietnutá koncovým zákazníkom a je k dispozícii na náklady a riziko žalobcu v Indii. Sťažovateľka si tiež uplatnila nárok na vrátenie „*hodnoty 290.000,- USD z dôvodu nesplnenia zmluvy*“. Nakoniec sťažovateľka všeobecnému súdu predložila aj faxovú správu z 1. júna 1998 (č. l. 178), ktorú zasielala žalobcovi a v ktorej odmietala zaplatiť žalobcovi za dodávku tovaru, pretože „*neboli splnené žiadne záväzky podľa zmluvy... a preto zmluva nie je uzavretá*“.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že krajský súd svoje rozhodnutie (rozsudok sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010) založil na zistení, že sťažovateľka „*priamo vadnú dodávku u žalobcu nereklamovala... Doklad faxová správa z č. l. 176 a č. l. 178, z ktorej je možné zistiť problematickú komunikáciu medzi sporovými stranami nepreukazuje tvrdenie o vadnej dodávke 4 hydraulických systémov stabilizácie T-72. Podľa týchto dvoch faxových správ nebolo preukázané vadné plnenie zo strany žalobcu, ale najmä vychádzajúc z dátumu podania týchto faxových správ, nie je možné priznať právo kupujúcemu v zmysle ust. § 428 ods. 1 Obch. zákonníka, s prihliadnutím k ich obsahu neboli podané predávajúcemu bez zbytočného odkladu po tom, čo kupujúci vady zistil.*“.

Najvyšší súd ako súd odvolací v odôvodnení napadnutého rozsudku konštatoval, že „*z vykonaného dokazovania je jednoznačné, že žalovaný nevykonal u jeho dodávateľa – žalobcu žiadnu reklamáciu, iba preposlal faxovú správu jeho odberateľa, ktoré preposlanie faxovej správy sa nedá považovať za reklamáciu väd tovaru v zmysle ustanovenia § 428*

Obchodného zákonníka. Tým, že žalovaný nepreukázal, že dodaný tovar žalobcom riadne reklamoval, nemohol ani riadne odstúpiť od kúpnej zmluvy. Žalobca tovar, ktorého zaplatenie v súdnom konaní uplatňuje dodal a povinnosťou kupujúceho je za dodaný tovar zaplatiť. Na tejto skutočnosti nemení ani jeho tvrdenie, že práve z dôvodu vadnosti tohto tovaru musel zabezpečiť iný tovar..., aby tento riadne reklamoval a preukázal vadnosť tovaru, na základe čoho by mohol v súlade so zákonom platne od kúpnej zmluvy odstúpiť.“.

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, ako aj odôvodnenia rozsudku krajského súdu, na ktoré nemožno nazerať izolovane a ktoré podľa judikatúry ústavného súdu tvorí jeden celok (II. ÚS 78/05), dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, najvyšší súd zrozumiteľne odôvodnil úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní o nároku sťažovateľky, pričom právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne.

Právny záver najvyššieho súdu uvedený v napadnutom rozsudku o nespnení povinnosti sťažovateľky podať správu predávajúcemu o vadách tovaru bez zbytočného odkladu potom, čo kupujúca – sťažovateľka vady zistila podľa § 428 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov, má oporu vo vykonanom dokazovaní a tento záver nemožno považovať za arbitrárny alebo v rozpore s účelom a zmyslom citovanej právnej úpravy. Pokiaľ ide o faxové správy z 9. augusta 1996 (č. 1. 171) a z 12. augusta 1996 (č. 1. 205), na ktoré sťažovateľka poukazovala vo svojom odvolaní, ústavný súd konštatuje, že tieto správy neposielala sťažovateľka ako účastníčka kúpnej zmluvy, ale jej dcérska spoločnosť, a navyše správu vytvorila osoba odlišná od sťažovateľky. Vzhľadom na uvedené je odôvodnený záver o tom, že tieto správy nemožno považovať za riadne uskutočnenú reklamáciu sťažovateľkou ako kupujúcou, pretože z uvedených správ nie je možné bez ďalšieho vyvodit', že reklamáciu uplatňuje sťažovateľka ako kupujúca. Čo sa týka ďalších dvoch faxových správ z 12. februára 1997 (č. 1. 175) a z 1. júna 1998 (č. 1. 178), k týmto ústavný súd poznamenáva, že je takisto odôvodnený právny záver uvedený už v odôvodnení rozsudku krajského súdu sp. zn. 28 Cb 65/2000 z 21. januára 2010 o nespnení podmienky včasnosti podania týchto správ. Ústavný súd tak konštatuje, že krajský súd, ako aj najvyšší súd dospel k záveru

o nepreukázaní riadnej reklamácie ako základného predpokladu na odstúpenie od kúpnej zmluvy práve na základe vyhodnotenia rozhodných skutočností vyplývajúcich z dôkazov poskytnutých sťažovateľkou. Odôvodnenie napadnutého rozsudku najvyššieho súdu tak poskytuje dostatočný základ pre svoj výrok. Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo vyhovel nároku žalobcu, a zároveň tým aj reagoval na námietky sťažovateľky. Rozsudok najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho názoru preto nemožno považovať za svojvoľný či arbitrárny. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06). Takéto pochybenie v ústavnoprávnom zmysle však ústavný súd v rozsudku najvyššieho súdu nezistil. Sťažovateľkin nesúhlas s obsahom napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecného súdu svojím vlastným.

Ústavný súd stabilne zotrváva na názore, že obsahom práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (resp. základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. listiny ani k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2012